

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Exedræ Ecclesiasticæ Sive Concionvm Moralium ... t. ...

In Dominicas totius anni

Schrötter, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1688

LI. In Domin. XXII. Post Pentec. Reddite quæ sunt Dei Deo. Matth. 22.
Argum. Computus debitorum.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56320](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56320)

carnificem inferni secum ducit in comitatu; ipsa gehennam nutrit, ipsa in angelos tenebrarum transfiguratur, ipsa in profundum perditionis deturbat.

Quapropter irascimini & nolite peccare. Irascimini Dominicè non serviliter; irascimini ex ratione non furore; irascimini & non peccetis. Amen

CONCIO LI.

IN DOMINICA XXII. POST PENT.

Reddite quæ sunt Dei Deo. Matt. 22.

ARGUMENTVM.

Computus debitorum.

I Videns indicium est S. Martinum esse in foribus. A. Nihil jam frequentius auditur, quam redde. Redde census, redde mercedem, redde quod debes. Reddite quæ sunt Cesaris Cesari, & quæ sunt Dei Deo. Reddite nobiles, reddite ignobiles; divites, ac pauperes; docti, & indocti, juvenes ac senes, viri ac mulieres. Reddite quæ sunt Cesaris Cesari. &c.

Dices forsitan, quid est illud, quod Domino meo debeo? ad cuius reddendam rationem evocor. Ego verò replico, quid est, quod illi non debeas? quid habes quod non accepisti? Quidquid circa nos ex adventitio fulget, liberi, parentes, ampla patrimonialia, referta vestibula, alieni, commodatique apparatus sunt. Fatendum de mobilibus ac immobilibus: De cælo ista possideo. Dicendum cum Psalte regio: Dominus universorum tu es. Nos manutentarii tui Tui sunt cæli, & tua est terra, orbem terrarum, & plenitudinem ejus tu fundasti. Nos autem populus tuus & oves pascua

tuæ. Nos subditi tui, mancipia tua millenis obærata nominibus. Contestandum cum Apostolorum Principe: Omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens à patre luminum. Jure igitur divina Majestas vendicat omnia, sanctissimè cæsum repetit ab universis. Reddite quæ sunt Dei Deo. Reddite quidquid accepistis singuli in particulari; reddite quidquid accepistis universi in communi. Eheu quam validè in tremendo iudicii die hæc verba ferient aures nostras! quanta futura hæc tonitrua debitis suis indormientibus! quam trifurca fulmina in obæeratorum mentibus!

Nos ut ed minus lædant, prævideamus in tempore, qua methodo computum exactius ineamus, ac rationes nostras pro virili conficere, atque exsolvere admiramur.

Narratio, ac Partitio.

II. Juxta Legis peritorum sancita reddenda sunt omnia commodatariis nostris, non quoad speciem duntaxat, & in individuo, sed & circumstantias easdem. Non enim satis est indusium pro veste, aut vestem pro veste

Iacobi. 1. v. 71.

Sen. Epist. ad Marcian.

2. Mach. 7.

Psal. 92. v.

veste referre, sed insuper opus est eandem inviolatam restituerre, ea integritate, ac nitore, quo accepta est. Jam verò ex S. oraculis constat D. O. M. omnia nobis sub certo, ac definito numero, pondere, ac mensura, seu sub certa multitudine, magnitudine, duratione commo- dalle. *Omnia*, inquit Sapiens, *in numero, pondere, & mensura disposuisti*, in cœlo, & in terra in maximo, minimoque mundo. Consequens itaque est, ut & nos universa dona gratiæ, ac naturæ, quæ accepimus, sub eodem numero, pondere, ac mensura, cum fœnore gratiarum referamus; ne serò donorum suorum profligatorum vindicem sentiamus.

Manifestum id evadet ex rationibus perperam redditis Regis Babyloniorum; de quibus manus invisibilis visibiliter scribentis contestata est: *Mane Tecel, Phares. Mane* Daniele interprete ad numerum refertur: *Numeravit Deus regnum tuum. Tecel pondus* indicat est; idem, quod, *appensus es in statera. Phares ad mensuram reduci potest, & est interpretatum: Divisum est regnum tuum.* Quod huic evenit, eadem fors, urna nobis exspectanda. Reddenda sunt universa in numero, pondere, mensura, qua accepimus. Hic igitur quis codicillos mentis suæ inspiciat, serioque revolvat, quantum obæratum sit, quantum ex debitis exsolvetur, quantum in iis tardaverit refundendis.

Pars. Prima.

§. I.

Numerus expenditur.

III. Ponendo calculos bonorum

acceptorum, tantum numerum invenio, ut nulla hominum, nulla Angelorum mens, non dico verbis explicare, sed vel cogitatione assequi valeat. Quoquò enim oculorum aciem infra, vel supra diffusa cœlorum pomœria circumfero, non nisi dona, ac gratias à liberalissima Dei manu concessas deprehendo. Quidquid nitet in cœlis, quidquid volat in aère, quidquid remigat in pelago, quidquid movetur in terra, totum fronti inscriptum præfert: *Propter te, Propter te ô homo.* Omne id, quod oculos oblectat, sapit faucibus; blanditur corpori, aures recreat, nares vivificat, ab hoc munificentissimo rerum omnium Largitore redundat. *Omnia* Psallit David, *subiecisti sub pedibus ejus Terram* ut te sustentet, *aquam* ut te portet, *aerem* ut refrigeret, *ignem* ut calefaceret, *solem* ut te illuminaret; *arbores* ut ex iis vescaris, *animantia*, ut tibi famulentur: *Omnia subiecit sub pedibus tuis.* O quantus hic cumulus extrescit beneficiorum; quam ingens obligatio reddendi, ac gratificandi! Quippe cum tibi mi homo hæc universa deserviant, & obsecudent, tuis duntaxat militent commodis, ita obstringeris pro omnibus, ac singulis censum gratitudinis deponere ac si solus fores; & propter te duntaxat creata essent. Ipsa enim cum Conditorum suum haud agnoscant, à quo habent esse, sapere, vivere, pulchritudinem, colorem, saporem, odorem, cum eadem æstimare nequeant, nullatenus grata esse queunt. Tuitaque mi ho-

Psalm. v. 7.

Homo obstringitur ad gratitudinem pro omnibus Creaturis.

muncio ad tanta gratitudinis vices refundendas obligaris, ipsorumque exolvendum debitum. Tu accepisti, quidquid illæ, si non ad usum certè ad delectationem tuam, ideoque in te omne illud onus gratitudinis recumbit.

IV. Hinc ut scribit Hugo de S. Victore; in consideratione omnis creaturæ audire possumus nobis loquentem quamlibet: *Accipe, redde, fuge.* *Accipe beneficium, redde obsequium, fuge supplicium.* Prima vox est famulantis, secunda admonentis, tertia comminantis. Voce famulantis dicit cælum: *Accipe lucem meam, ego enim tibi serviendo singulis diebus exorior, ut possis laborare, ego cum eodem lumine occumbō indies, ut possis requiescere post labores, ego tibi circumvolutionibus meis ver cum amæno florum solatio, æstatem cum copiosa frugum ubertate, tum autumnum hyememque induco, hac ipsa diversitate tibi patrocinatorius, tuamque exintimis fibris profligaturus tristitiam. Aer succedit, dicitque ego tibi subministro pluvias in tempore, ego nubium sipatio à calore nimio in umbro, ego ventis meis refrigero, ego tætores noxios dispello. Terra pariter sua defert servitia, egurgitatque: Ego me substerno tuis plantis, ego panem sufficio, ego vinum, aliaque ad vitam necessaria ex lacubus, silvis, pomariis, hortis subministro. Aqua tandem & ipsa submurmurat: *Accipe me, ego me-**

Creaturarum voces ad hominem Hugo in lib. de Ar. c. 6.

tuis cibus libens impendo, ab omni inquinamento expio, ego pisces varios tibi nutrio, ego sicca humecto. Verbo omnis creatura ita nobis se subijcit, devovetque.

Verum ut *Accipe* inelamat; ita *Redde* reciprocatur, non tam nobis pro servitiis, quam Deo. Conditori nostro debitam gratitudinem. Nos tua mancipia, tu Dei. *Redde* ergo Domino debitum tributum. Utere nobis in timore, sine illius offensa, in tuum tuorumque commodum, quodque superest impende non tam in luxam vestium, aut epularum, quam pauperum subsidium.

Tandem fuge ingratitude, ne forte Conditor omnium nos exarmet in ultionem adversum te. *Accipe, redde, fuge.*

V. Hæc voces perquam acutè audivit S. Laurentius Justinianus, *S. Laur. Just. nobisque eadem hæc transmisit: Ad lib. de dyo. te. tot sunt Creaturarum voces, quot Vita sunt ipsa creatura. Omnes descriptionem indelebilem contra te habent, Propter te. Propter te Sol, Luna, Stellæ, propter te cætera omnia. O quantus hic numerus, quanta copia beneficiorum Dei exurgit? Quis vel Arithmeticorum eam suppetet, adque calculos revocet.*

VI. Sin autem intra nos ipsos reflectamus accedet haud modicum prioribus numeris incrementum. Illius enim singularis gratiæ argumentum est, quod aliquando conditi, quod sub tempus Evangelicæ Charismatum

Beneficiorum div. quantum numerus.

affinatum nati, quod in S. Latice renati, quod tot sensibus corporis, tot animi dotibus præditi. Ipsius, quod eadem bonitate, qua conditi, non obstante illius magnitudine immensa, autoritate infinita, Majestata suprema, nostrum conservandorum causa, per se ipsum fructum maturer in arboribus, panem præpararet ilspicis, potum coquat in uvis, propinet in fontibus nullo denique momento manum auxiliatricem nobis subtrahat. An non ergo justum est (ut immensum redemptionis pretium, exaggeratas gratiæ justificantis margaritas mittam) ut vel quovis in anhelitu, in ictu oculi, in nictu digiti, in nutu capitis memores simus, cogitationesque quasvis ex a se eidem consecremus. An non æquum, ut quidquid vel mente volvimus, & ore proferimus, vel exantlamus opere, in vestigal debitæ gratitudinis immolemus? An non dignissimum, ut ipsa auræ, quas trahimus, sint anhelitus amoris, ut omnes cordis reciprocationes, omnes arteriarum pulsus, omnis motus animæ eidem cedat in tributum? Ut uni Deo, ac Benefactori nostro cor se agiter, pulmo respiret, jecur sanguinem coquat; ei sanguis in venis diffluat, ei venæ micent, ossa durentur, nervi se extendant; calor vitalis exstuet; ut illi soli vivat, ac moriatur homo.

VII. Fateor me non semel expendisse, quidnam illud mysterii foret, quod Divina Majestas Aaroni

summo Israelitarum Antistiti præceperit; ut in fronte nomen suum præferret? *Facies laminam de auro purissimo, in qua sculpes opere callidissimi sanctum Domino.* Cur id non datum militibus, aut Ducibus exercituum, quatenus eos clipei loco aut cassidis protegeret. Etenim *turris fortissima nomen Domini;* Clipeus est omnibus sperantibus in eum. Cur id non datam afflictis, ac desolatis? Quippe, *nomen Domini spes ejus;* Cur non conceditum senatoribus, Nobilibus, Consiliariis, Regibus? siquidem est nomen Gloriæ, & honoris? An quod in eorum fronte sapius arrogantia, fastus, præsumptio dominetur? An quod aliud Epigramma fronti inaraverint? An quod stemma diversum assumpserint? Eheu in quot militum frontibus extant alienorum boum, & arietum cornuæ; in quot Dominorum superciliis tessitant torvæ Megeræ, aut fœditissimæ Cupidines! in quot civium cerebellis dominatur livor, fraus mammonæ! Verissimum istud! Frustra ergo illa obtinerent nomen Domini frontispicia, in quibus sua mundus, caro, Sathan fixit insignia. Sacrilegium est noxis sacra indere nomina; fucus rebus vilissimis splendida affigere epigrammata.

Nec me lætet collatum pectori, ac guæ D. Pauli: *Vi portaret illud coram gentibus & Regibus terræ.* Compertum aliorum insculptum cordibus, conceditumque amoribus. Quid vero est quod fronti incrustatum summi sacerdotis?

K k k 3

Con-

Nomen Domini cur fronti Aaroni in frontibus

Exod. 28, v. 36.

Psal. 36, v. 3.

Act. 9.

Intentio v. 2.

Arnold. b l.

Concinne in rem meam Arnoldus: *Hæc, inquit, tiara quæ caput tegit, & ornat Pontificis; omnes sensus capitibus Deo indicat consecratos. Idcirco Infulæ inscriptum gestat sanctissimum nomen Domini, quo ostenderet omnes cogitationes suas illi esse sacras, & qua ratione crines suos incingeret, corona, sic cogitationes inauratas esse sanctissima intentione. Intendit benignissimum Numen ut is, qui præcipuo sacramento illius servitiis authoratus esset, nee quicquam profanum admitteret, aut tractaret. Hæc tiara, quæ caput tegit.*

Audite hæc electi, & dilecti Dei, quos singulari ratione Numen suis initiavit factis. Audite qui fertis vasa Domini. Audite quotquot adestis: Omnes quippe genus electum, & regale sacerdotium sumus, omnes deputati servitiis ipsius, omnes sacro chrismate delibuti, omnes Christi nomine gaudetis, & scitote vos iisdem legibus adstrictos, eodem sacramento cum Aarone authoratos. O quanto igitur studio providendum, ne unquam ex animo nostro discedat memoria gravissimæ istius obligationis, justissimæ rationis, strictissimique juris, quod Deus in nos habet, ad ejus sanctissimam voluntatem exequendam, adque omnia honoris, ac gloriæ ipsius consecranda. Quanto studio contendendum ut corpus in quo degimus, animam qua vivimus, omnes sensus, membraque corporis, quibus utimur, omnia bona externa quibus

alimur, lucem, qua fruimur, spiritum quem ducimus, in acceptis ei referamus, à quo conditi sumus, in quo vivimus, movemur, & sumus.

§. II.

Pondus obligationis ac debitorum

VIII. Quod si tamen accipiam multa quidem, sed parva, & modica videantur, ad pondus justæ æstimationis accedamus. Quod teste S. Augustino aliud non est, quam pondus charitatis. *Quod pondus in corporalibus hoc amor in spiritualibus. Pondus meum Amor meus, inquit præfatus, S. Pater, etenim ut scribit Apostolus; Si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam &c. Charitatem autem non habuero, nihil sum. Aufer charitatem nihil profunt, aut ponderant cætera, adde charitatem profunt, & ponderant omnia. Pondus meum, amor meus. In opere enim, beneficioque quovis sæpenumero non tanto opere opulenta liberalitas, quam pia æstimatur voluntas. Duo minuta hoc pondere librata unius viduæ, ingens pretium obtinere. Hoc pondus ad beneficia accepta trutinanda assumamus, iisque, quæ minima oculis nostris videntur apponamus.*

IX. Docet S. Thomas in homi-

nibus radicem beneficiorum Liberalitatem

*Amor pondus omnium**S. Aug. ser. 50 de verb. D.**Cor. 13. v. 2.**Liberalitas radix beneficentia*

tatem esse ut plurimum, & non amorem. Liberalis enim homo, ac magnificus, eodem prope modo, quem fert in oculis, vel quem fert extra illos prosequitur, suaque elargitur. Eum enim liberalis genius, & non persona cui elargitur ad beneficentiam inflamat. Itaque ipsa efficit ut liberalis id, quod erogat, parvi faciat, nihilque habeat, ideoque aliis ad gloriæ aucupium impertitur.

At vero Divina bonitas dona sua non tam præbet ex contemptu illorum, quam amore; nec tam propter liberalitatem (quantumvis liberalissimus sit) elargitur, quam propter amorem, quo in nos fertur.

X. Hinc idem Angelicus differens de ordine actuum divinorum, ait, electionem in nobis amorem præcelere, Deum vero è contra quod diligit, aliquem eligere, muneribusque suis afficere. Nam si quæramus cur Deus S. Petrum glorificaverit? Aptè respondetur, quia justificavit. Si rursus suscitetur, quare justificavit? dico, quia vocavit. Quare vocavit? Quia prædestinavit. Quare prædestinavit? quia amavit. Et quare amavit? Hic sistimus, nec ultra progredi possumus, nec rationem reddere profundiorum. Prædestinavit enim nos secundum propositum voluntatis suæ. Vel ut Psaltes cecinit: *Salvum me fecit, quoniam voluit me.* Amori & dilectioni omne opus bonum imputatur. Deus itaque quemadmodum infinita sua sapiëntia ab æterno omnia intellexerit, sic admirabili prudëntia sua omnia, quæ

singulis daturus erat, per amorem, seu consilium voluntatis suæ disposuit, ac dispensavit.

XI. Legi nuper textum Isaïæ Prophetæ: *Ad ubera mea portabimini; & cogitavi quidnam hac phrasi Vates innuere intèderet* Scio enim spiritum esse, omniumque membrorum expertem, nec tamen citra mysterium usum hac similitudine. Finxi itaque Deum ut Patrem suos electos nunquam non nutrire lacte dulcedinis, (spiritualiumque consolationum. At adversarium expertus sum eundem Vatem exhibentem mihi electos Dei ab lactatos ab ubere, avulsos à lacte. Audivi itidem à S. Paulo castigare Deum omnem filium, quem recipit. Trutinanti itaque verbo Prophetæ venit in mentem, mulieres ubera plena lactis habentes, haud modicam capere voluptatem, si eis lac, quo abundant exugatur; ex adversum vero molestia vexari, si non sit, qui sugat, & in suum commodum convertat. Haud secus divina Bonitas, uberibus misericordiæ, gratiarumque abundantissima, quodam jucunditatis sensu (humana loquendo concipiendi methodo) ducitur, si illius beneficiis participes reddamur; è contra amaritudine quadam afficitur, si forte non inveniatur, in quem sua refundet dona, lacteosque derivet gratiarum fontes.

XII. Hoc pondus est, quod Unigenitum Dei Patris filium è sinu ipsius in maternum detraxit uterum, quod de utero in crucem, de cruce sustulit in cælum, è cælo

itidem

3 Thom 2.2
q. 117. a. 6

3 Tho 2.2.
q. 117. a. 4.

Eph. 1. v. 5.

Psal. 17. v.
20.

Isa. 66. v. 11.

Isa. 28. v. 9.

Heb. 10. v. 6.

itidem toties detrahit in terram, quoties incruenta hostia in sacro altaris pegmate immolatur. Hoc pondus est, quo non deprimimur, sed supra convexa cælorum sublevamur. Hoc pondus est, quo Deus O.M. cuncta sua munera appendit, & dispensat. Pondus inquam, cui nullum tetrenum queat conferri; nullum exæquari. Per arduum visum est Esdræ pondus Ignis ad trutinam revocare; quanto difficilius appendere flammam divini amoris in nos effusam. Humanorum affectuum momenta expendere haud sufficimus; quanto minus ea iusto appendemus æquilibrio, quæ in nos divina bonitas tanta profusione, ac intensione charitatis effundit. Omnium profecto hominum, immo & Angelorum ignes flagrantissimi amoris vix scintilla modica inveniuntur in comparatione illius.

§. III.

Mensura.

XIII. Ad tantum numerum, pondusque accedit postremo mensura. Omnia siquidem in numero, pondere, ac mensura disposuit Deus.

Per hanc necquicquam aptius, conformiusque proposito meo accipere valco, quam tempus, quo nobis vel contulit beneficia, vel conferre gestit. Nam teste Philosopho: *Tempus est mensura motus.* Verum quodnam illud est tempus, vel quæ mensura illius, in qua nos non amaverit? Quod illud, in quo non cogitaverit de bono nobis creando, vel augendo? Au-

Arist.

diamus ipsummet loquentem ore Jeremiæ: *Charitate perpetua dilexi te? ideo attraxi te, miserans tui.* Terminus à quo beneficentiæ divinæ est æternitas, & terminus ad quem eadem æternitas, finis sine fine. Terminus à quo æternus ad prædestinationem, quæ ab omni æternitate ad gloriam suam præscivit, & prædestinavit electos? Terminus ad quem æternus ob glorificationem, quæ coronabit nos in misericordia & miserationibus.

Decantat hanc mensuram regius Psaltes in hæc verba: *Misericordia Domini ab æterno, & usque in æternum super timentes eum.* q. d. Misericordia quæ fuit ab æterno super timentes eum in prædestinatione, durabit usque in æternum per glorificationem. Nec momentum ullum ostendi potest quo viximus, vivimus, aut victuri sumus, quo beneficio ipsius non frsamur, quo ve nos corporalibus, ac spiritualibus non cumulet gratiis. Et si vel ad modicum fluentia suarum listeret gratiarum, vel in abyssum vitiorum, vel in chaos nostri nihili reverteremur.

Hinc scite concludit Africanus: *Sicut nulla est hora, vel punctus, quo tuo beneficio non utar; sic nulla debet esse hora, qua te non habeam ante oculos.* sicut totus sum Dei, ita me totum eidem consecrare par est, & sicut ille ex amore elargitur omnia; ita me ex eodem operari addebet. *Sicut nulla est hora &c.*

*S. Aug. 30. 5. 38.**Pars altera.*

Hoc numero, pondere, & mensura, sua nobis æther dispensat beneficia, quo

quo autem numero, pondere, ac mensura nos referimus.

§. I.

Reflexio ad Numerum.

XIV. Expendamus imprimis numerum gratiarum, cumq; numero beneficiorum conferamus.

Matth. 20. 30. Ad ostendendam providentiam suam super discipulos, ait quodam loco Dominus: *Vestri capilli capitis omnes numerati sunt.* Ego hic cogito si Dominus loqueretur de Ruthenis nostris, qui more Tartarico vix aliquot crines in vertice residuos alunt, facillimum foret conjicere, quid Dominus intenderit, levissimumque numerare. Si ageretur de calvitie S. Petri, aut aliorum, non minus credibile, sed cum in universū loquatur, omnesque fideles cōprehendat, justa moveri posset quaestio, quid nā per capillos intellexe rit?

Compertum, liquidumque ad literam Deum omnes capillos in numero habere, multo exactius, quam Nero Popea suae dijectae. Sed quidnam obsecro in sensu mystico per crines accipiendum? Cur illa tam exacte computat crines nostros?

Crines significans cogitationes S. Hier. 8. Ambr.

Nempe quia crines ex capite nostro prodeunt cogitationes nostras ex sensu S. Hieronimi, & Ambrosii significant, proinde nihil mirum esse debet, si Deus eas habeat numeratas. Paucissimae enim sunt, cogitationes sanctae, Deoque acceptae, & levi brachio subduci ad numerum queunt, impiae verò prope innumeratae. Putet has æquiore lance quispiam, eaque for-

mā, & cumulo cœlestis Genius menti obijciat, quo olim in extremo iudicii die exhibebuntur; & in clamore cogemur cum Manasse lamentare: *Peccavi super numerum arenae maris, multiplicatae sunt iniquitates meae.* Calculentur aliae quae ducunt ad contemptum mundi ad vitæ emendationem, ad profectum in virtute, ad amorem, timoremque Dei, quales sunt cogitationes de morte, de Iudicio, de Inferno, de caelo, quot quæso horum invenientur? Quot in vobis Milites, quot in vobis Paterfamilias? quot in vobis Juvenes, quot in vobis senes? quot in vobis viri, quot in vobis cœminæ? An non ingemiscere cogemini super paucitate ipsarum, & multitudeni aliarum?

Oratio Manasse.

§. II.

Reflexio ad Pondus

XV. Quid jam dicam de pondere? Non diffiteor nos identidem ardere, rapi, inflammari piis affectibus erga divinum, summumque bonum; verum tamen si iidem æquioribus lañcibus imponerentur, vix floccum ponderarent. Multum forsitan in iis fumi vaporisque carnalis suavitatis deprehenderetur.

In lege scripta ea, quae Domino offerebantur in aere, & auro, appendebantur ad trutinam non quancumque forensē, sed ad pondus Sanctuarii: Ita enim demandatum: *Omnis aestimatio siculo sanctuarii ponderabitur.* *Lev. 27. v. 25.* Erat porro hoc pondus exactissimum, justiusque omnibus aliis. Unde eveniebat

Pondus sanctuarii æquissimum.

niebar, ut quæ statera forensi, ac politica iusta, & æqua habebantur, ad solum sanctuarii appenta, iniqua deprehenderentur. Haud dispari ratione nos ad pondus sæculi, ad trutinam populi alicuius æstimari possumus pii, iusti, sancti, plus cætetis habentes, verum juxta sanctuarii pondus deprehendemur forsitan in multis deficientes. Intentiones nostras ominamur esse uniones Orientales, ab ipso sole Justitiæ excoctos, oculos simplices, opera iusta & æqua; sed ad lances sanctuarii decernentur forsitan duplices oculi, eassa, sinistraque opera, nec tantum habere de pondere humilitatis, quam de pulvere vanitatis. Virtutes nostras arbitramur solidas, aureasque, sed forsitan audiemus fucatas, pluma leviores, ac immunitas esse veritates. Verbo existimamus nos habere pondus sanctuarii, sanctissimi, divinique amoris, & habebimus forsitan carnalis oblectationis, ac sensualitatis. Eam ob rem non immeritò proclamat, denotatque Psaltes; *Mendaces filii hominum in stateris, ut decipiant in vanitate in idipsum.* Vel ut alii legunt: *Mendacium in stateris, quum se suaque appendentes, familiari sibi mēdacio, maximi sua æstimēt, quantumvis non nisi larva quæpiam sint, fucusque sanctimonix, quum virtus prope omnis colorata, vita imaginaria pompa, & species auri, argenti-que inanissimi.*

Deditio hominum saltem.

Psal. 61. v. 10.

§. III.

Reflexio ad Mensuram.

XVI. At si forte minus intensæ, saltem erunt extensiores piæ occupationes, affectus, orationes nostræ? Vereor tamen ne & hic minus habentes inveniamur.

Afflictißima ob sterilitatem Samuelis Mater ad Dominum tanquam unicum asylum, in templum Jerosolymitanum se recepit, ibique intentissimè, diutissimeque precibus institit, facienditatem exoratura. Quod advertens summus Antistitum Heli, *æstimavit eam temulentam, nec veritus in faciem eidem exprobrare intemperantiam, palæque redarguere: Vsq̄ue quo ebria eris, digere paulisper vinum, quo mades.* Quæso quo nixus fundamento id suspicatur? Ex quibus antecedentibus, hoc infert consequens: *Vsq̄ue quo ebria eris.* Orat? ergo ebria, quæ consequentia? Si Anna liberius termocinaretur cum sui æqualibus, si minus prudenter responderet, si in risum, cachinnosque effunderetur, si pedibus vacillaret, capite jam huc jam illuc nutaret; scite inferri posset consequens: Ergo ebria. Sed quum simplex Deum obtestetur, lachrimisque peroret, quis corollarium deducet? Ex abundantia vini loquitur? Num soli ebrii devoti Oratores? Respondet quæstioni Abulensis: *id factum ideo: Quia nimis morabatur orando. Oratio autem breviter fit.* O quam ego hic iterum non exclamem cum Psal-

Heli iudicium temerarium.

1. Reg. 1.

Abul. h. l.

ec. Mendaces filii hominum in stateris, iniquissime cum Domino dividentes, eundemque in suis frustrantes servitiis. *Oratio breviter fit.* Longus est quadrans insumptus in oratione, seu meditatione, per brevis hora una, alterave, imo dies, & nox consecrata concupiscentiis. Diutissime in felle amaritudinis hæremus, brevissime in benevolentia, ac charitate subsistimus.

XVII. Poetarum quispiam representaturus hanc nostram socordiam in reddendis Deo debitis servitiis, introduxit Apollinem in theatrum eum puellis viginti quatuor, quarum alia teneriores, alia mediocres, alia item adultæ, ac proceræ. Supervenit Mercurius, & percontatus est Apollinem, quænam hæ forent Nymphæ? cui ille: Minores sunt, quæ dantur orationibus, mediocres, quæ curis secularibus dicatæ, proceræ, ac longissimæ, quæ socordiæ, vanitati, voluptati consecratæ.

Profectò si horæ nostræ genuinè nobis representarentur, non alia illas forma, aut vultu intueri fas esset. Complectitur anni circulus dies trecentos, sexaginta quinque, horas octies mille, septingentas, ac sexaginta. Si quispiam reciprocantibus Januarii Calendis interrogaretur, quonam abieret tot horæ anni evoluti? quis in iis susceptus labor? quis fructus? quot precibus, pia lectione, aliove sancto opere traductæ? Eheu quam paucæ calcularentur ejusmodi, quam multæ nobis nihil agentibus,

aut aliud agentibus, elapsæ. Revocate quonam abiêre illa pueritiæ juventutis, adolescentiæ tempora? Eheu transiêre sine fructu velut umbra, & tanquam nuntius præcurrens.

XVIII. Compertum mihi apud non paucos extare Icones ætates hominum adumbrantes. Ibi infans in arundine longa æquitat, puer circa libros distinetur, adolescens equo gloriatur, vir familiæ prospicit, senex ruffiendo globulos in corolla volvit. Eadem forma ætatem vestram tibi proponito, & subducito, quantum Deo de pueritia consecraverit, quantumque lusibus, crepundiis, nugis devoverit? Nonne exuperabit istud decuplo omne illud tempus Deo impensum? Ascendito hinc ad pueritiam, & adolescentiam, & perpendito, an hanc minimum ætatem totam, aut majore ex parte in amore divino, in exercitio virtutum, aliisque piis operibus traduxeritis? Et deprehendes, nihil minuste fecisse sed potius in ludis, & nugis, in petulantia, insolentiaque intulisse.

Progreditor ad ætatem virilem in hac saltem uti fortiori corpore ita animo fuisti in sustinendis adversis, in quo superandis pravis inclinationibus, in extirpandis inolitis consuetudinibus, in implantandis veris virtutibus. Utinam ita. Verum eheu etiamnum aliis immerfus fuisti, alligatus uxori cogitasti quæ illius

Ætas perperam insumitur

Temporæ incertæ quantæ.

essent, quæ familiæ, quæ filiorum; non quæ Domini. Aspirasti ad altiora subcellia, propagare nomen tuum, augere censum, ampliare bona studuisti, in tantum, ut vix aliud quidpiam. Quid ergo? Nunc tandem aliquando, quantumvis fracto corpore (spiritu ferventiore anheles ad cælestem patriam, cupiasque dissolvi, & esse cum Christo, piissimisque operibus redimas tempus neglectum. Non possum, reponis, debilis sum, tussis me vexat, colica pungit, debilitas vertiginem causat. Ecce hæc est justitia nostra, hæc mensura, qua remetitur Deo, qua beneficia, vitamque ipsam Deo in acceptis referimus. Eheu quantopere itaque timendum ne minus habentes deprehendamus, ne quanto plus nos accepisse cernimus, gravius inde judicemur, ne eandem cum Balthasare catastrophem subeamus.

*Fides sola
non solvit
debita*

XIX. Nec quisquam sibi blandiatur, se redditurum rationes, satisfacturumque pro debitis, si credat in Christum. Fides hic in Dominum quempiam non tollit debita, nec ibi. Credidit utique ille otiosus servus, qui defodit pecuniam Domini sui, quod homo austerus esset, & nihilominus damnatus. Crediderunt fatuæ illæ Virgines, fide accedentes ad sponsum, & nihilominus repulsæ: *nescio vos.* Credidit lacernosus ille conviva in nuptiis, & tamen in tenebras exteriores derurbatus. Solvendum debitum in numero, pondere, mensura; qua mensura nobis ad mensum, remetendum.

Sed unde? Tempus transit, vi-

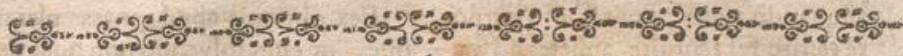
res desunt, alia remorantur? Bono estote animo, non sumus tam exhausti; quin Creditore nostro auxiliante exolvere valeamus. Habemus duo minuta, corpus nempe & animam, hæc immolemus.

Lex obtinuit apud gentes pleraque, ut cum solvendo non sint, debitor creditori in mancipium tradatur, qui pro debitorum ratione plus, minusve juris in eum usurpat subinde. Sequamur legem, ac consuetudinem; cumque multa nomina contracta apud Deum dissolvere nequeamus, ipsi nos totos quantos mancipemus, Constituamus pacto infallibili omnes arteriarum motus in signum debitæ subjectionis, reverentiæ, penitentia, timoris amorisque. Dicamus cum Psaltes: *En Domine, ego servus tuus, & filius ancilla tua.* Agnosco me per omnia tuum, ob innumera mihi præstita beneficia, pro quibus etsi me millies in horas singulas impenderem, nunquam eadem expungerem. Eo ipso enim quod salvo quadrantem, de tuo id facio, novaque nomina contraho. Nihilominus impulsus tibi serviendi desiderio, hæc duo minuta, corpus & animam, vires ac voluntatem libere, & qua polleo efficacia confecto, offero, dedico in plenissimum holocaustum divinæ Majestati tuæ, submittoque me sanctissimis tuis præceptis in perpetuum. Hoc signabunt omnes nictus oculorum meorum, omnes anhelitus pulmorum, omnes pulsus arteriarum. A te duntaxat efflictim exoro ut me ita tuum possideas, ne unquam mihi mer restituar, aut mei juris efficiar; sed at
omne

Psalm. 115. v. 16

omne meum velle, dicere, facere, non fit aliud, quam quod tua sanctissima, rectissimaque voluntas vult me velle, dicere, operari. Et item meum non velle ac facere, fit

tutum non velle, non facere; fiant omnia pure, ac sanctè illo cordis affectu, quo tu nosti fieri flagrantissimo. Tuus in æternum Johannes, Amen.

CONCLUSIO LII.

IN DOMINICA XXIII. POST PENT.

Filia mea modo defuncta est Luc. 7.

ARGUMENTUM

Philosophia Apostolica.

L Xioraa à divinis
Vatibus proclama-
tum, omnium
sæculorum testi-
moniiis compro-
batum, ipsa ab ex-

perientia declaratum est: *Tempus vite nostra breve est.* Aud. Hoc evulgavit Hussæus Princeps cum diceret: *Homo quasi flos egreditur, & conteritur, & fugit velut umbra* Hoc Psaltes regius evulgavit: *Dies mei sicut umbra declinaverunt.* Quemadmodum enim hæc jam crescit jam decrevit in momenta singula, non secus vita nostra. Æque illa ac ista suos decipit Narcissos, nec illa, nec ista vel Briarei manibus detineri potest, unicus vermis illam sustulit Jonæ, unicus istam multis aliis. *Sicut umbra.* Hoc S. Jacobus Apostolus per metaphoram vaporis explanavit. *Vita nostra vapor est ad modicum parens.* Ascendit

hic de terra, elevaturq; in sublime, sed mox vel per se, vel calore solis attenuatur, vel in fulgura concreta decidit, haud secus vita nostra vapor est, ut paret, ita disparet. Hoc Doctor, Hoc imprimis Doctor Gentium in terminis propugnavit, cum scriberet: *Tempus breve est.* Hoc admittit Academia Platonis, hoc Aristotelis Porticus, hoc Stoa Socratis, hoc mali æque ac probituentur; hoc hodiernum Evangelium in filiola Principis Synagogæ extincta demonstrat. *Filia mea modo defuncta est.* Quid inde sequelæ, quid Corollarii sano Philosophiæ sensu deducendum sit, videamus.

§. I.

Impiorum illatio, ex secta Epicuri.

II. Sapientiæ oraculum, ac miraculum Salomon inducit quorundam scelestorum palpabilem in formanda

LII 3

se-

Vita hominis brevis

Job. 14, v. 2,

Psal. 101, v. 12,

Iac. 4, v. 14,